



DATOS IDENTIFICATIVOS

Pragmática e discurso

| | | | | |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|-------|--------------|
| Materia | Pragmática e discurso | | | |
| Código | V01G400V01915 | | | |
| Titulación | Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios | | | |
| Descritores | Creditos ECTS | Carácter | Curso | Cuadrimestre |
| | 6 | OP | 4 | 1c |
| Lingua impartición | Castelán | | | |
| Departamento | Lingua española | | | |
| Coordinador/a | Sueiro Justel, Joaquín | | | |
| Profesorado | Sueiro Justel, Joaquín | | | |
| Correo-e | jsueiro@uvigo.es | | | |
| Web | | | | |
| Descrición xeral | Descrición da pragmática como disciplina que estuda os principios que regulan o uso da linguaxe na comunicación, é dicir, as condicións que determinan tanto o emprego dun enunciado concreto, por parte dun falante concreto nunha situación *comunicativa concreta, como a súa interpretación por parte do destinatario; doutra banda, en relación ao discurso, analizarase como unha práctica *discursiva en relación coa realidade social, lingüística, histórica, cultural e ideolóxica na que se produce. | | | |

Competencias

| | |
|--------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código | |
| CB1 | Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo. |
| CB2 | Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo. |
| CB5 | Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. |
| CG1 | Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios. |
| CG2 | Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar. |
| CG7 | Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarias. |
| CG8 | Capacidade para participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico. |
| CG10 | Integrar coñecementos e poder desenvolver un proceso de comunicación sólido a partir dunha información que, aínda que sexa incompleta, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas ao proceso comunicativo. |
| CE1 | Perfecto dominio instrumental das linguas galega, española e portuguesa. |
| CE2 | Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa. |
| CE5 | Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística. |
| CE8 | Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística. |
| CE9 | Coñecemento de retórica e estilística. |
| CT1 | Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica |
| CT2 | Comunicación oral e escrita na lingua materna. |
| CT3 | Coñecementos xerais sobre a área de estudo (lingüística, linguas galega, española, portuguesa, latina, literaturas, tecnoloxías, estudos culturais) |
| CT6 | Capacidade de xestionar a información. |
| CT8 | Habilidade para traballar de forma autónoma. |
| CT9 | Capacidade crítica e de autocrítica. |
| CT10 | Capacidade de análise e síntese. |
| CT11 | Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente. |

Resultados de aprendizaxe

| Resultados de aprendizaxe | Competencias |
|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Descubrir os mecanismos e os procesos de elaboración e interpretación dos enunciados | CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG2 CE2 CT2 CB5 CG7 CE5 CT3 CG8 CE8 CT6 CG10 CE9 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 |

Contidos

| Tema | |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Concepto de lingua. Repercusións teóricas e prácticas | 1.1. Lingua como sistema e como uso 2.2. Lingua como enacción 2.3. Introducción á teoría do significado |
| 2. A Pragmática | 2.1. Concepto e caracterización 2.2. O papel da pragmática no estudo das linguas 2.3. Fonética, morfoloxía e sintaxe e a pragmática |
| 3. Os actos de fala | 3.1. A teoría de Grice. 3.2. As máximas e as súas propiedades. 3.3. Problemas do enfoque griceano. |
| 4. Introducción ao estudo do significado | 4.1. Significado, sentido e capacidade referencial 4.2. Mecanismos de activación do significado no discurso. 4.3. Implicaturas, implicacións e presuposicións. |
| 5. Significado e intención | 5.1. Significado intencional. 5.2. O enfoque de Grice. 5.3. A teoría da relevancia. 5.4. Aplicacións e problemas da relevancia. |
| 6. O discurso | 7.1. Tipos de discursos 7.2. Coherencia e cohesión 7.3. Progresión temática 7.4. Marcadores discursivos |

Planificación

| | Horas na aula | Horas fóra da aula | Horas totais |
|---------------------------------------|---------------|--------------------|--------------|
| Lección maxistral | 24 | 24 | 48 |
| Estudo previo | 4 | 20 | 24 |
| Resolución de problemas | 8 | 24 | 32 |
| Debate | 8 | 4 | 12 |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | 4 | 30 | 34 |

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

| | Descrición |
|-------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |
| Estudo previo | Búsqueda, lectura e traballo de documentación, previo ás clases, que realiza o alumnado de forma autónoma. |
| Resolución de problemas | Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. |
| Debate | Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral... |

Atención personalizada

| Metodoloxías | Descrición |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Lección maxistral | Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. |

| | |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Estudo previo | O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O profesor exporá ao alumnado uns traballos que ha de realizar de forma autónoma, baixo a supervisión do docente. O alumno ha de entregalos por correo electrónico na data acordada. |
| Resolución de problemas | Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. |
| Debate | Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral... |
| Probas | Descrición |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa. |

| Avaliación | | | | | | |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------|----------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| | Descrición | Cualificación | Competencias Avaliadas | | | |
| Lección maxistral | Avaliarase a asistencia, a participación activa nas clases na resolución de cuestións que se exporán na aula. | 5 | CB5 | CG1 CG2 CG7 CG8 CG10 | CE1 CE2 CE5 CE9 | CT2 CT3 CT6 CT12 |
| Estudo previo | Búsqueda, lectura e traballo de documentación, previo ás clases, que realiza o alumnado de forma autónoma. | 5 | CB1 CB2 CB5 | CG1 CG2 CG7 CG10 | CE1 CE2 CE5 CE8 CE9 | CT1 CT2 CT3 CT6 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 |
| Resolución de problemas | Esta proba está orientada a resolver os exercicios que exporá o profesor como complemento da parte teórica. O alumnado analizará alomenos dous fragmentos de discurso gravados. A corrección destes farase na aula para os alumnos presenciais. | 30 | CB1 CB2 | CG1 CG7 CG10 | CE1 CE2 CE5 CE8 CE9 | CT1 CT3 CT6 CT8 CT10 CT12 |
| Exame de preguntas de desenvolvemento | O alumno terá que superar dúas probas nas que ha desenvolver de forma ampla o contido do temario. | 60 | CB1 CB2 CB5 | CG1 CG2 | CE1 CE2 CE5 CE9 | CT2 CT3 CT6 CT8 CT10 CT12 |

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na avaliación das tarefas do alumnado terase en conta os contidos así como a corrección formal e ortográfica nos escritos e a corrección oral e da linguaxe xestual nas presentacións. O exame correspondente á 1ª edición das actas terá lugar no día que sinale o calendario oficial da FFT. A presentación oral de traballos realizarase ao longo do curso. As datas dos exames son as mesmas tanto para alumnos presenciais como semipresenciais. Tódolos alumnos semipresenciais deberán asistir á sesión de presentación da materia e ás as titorías obrigatorias. A avaliación na 2ª edición das actas (xullo) realizarase a través dun exame na data oficial marcada pola Facultade. Nesa data, os/as alumnos/as presentarán tamen un traballo previamente acordado e dirixido polo docente, diferente do presentado no mes de decembro/xaneiro.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Bertucelli Papi, Marcella, **Qué es la pragmática**, 1ª, Paidós, 1993
- Casalmiglia Blancafort, H y Tusón Valls, A., **Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso**, 1ª, Ariel, 1999
- Escandell Vidal, Mª Victoria, **Introducción a la pragmática**, 2ª, Ariel, 2006
- Escandell Vidal, Mª Victoria, **La comunicación**, 1ª, Gredos, 2015
- García Suárez, Alonso, **Nuevas aproximaciones a los modos de significar**, 3ª, Tecnos, 2019

Leech, Geoffry, **Principles of Pragmatics**, 1ª, Longman, 1983

Reyes, Graciela, **El abecé de la pragmática**, 1ª, Arco/Libros, 1995

Van Dijk. T.A., **Texto y contexto: semántica y pragmática del discurso.**, 1ª, Cátedra, 1980

Allan, K. & K. M. Jaszczolt, **The Cambridge Handbook of Pragmatics**, Cambridge University Press, 2012

Valdés Villanueva, Luis M., **La búsqueda del significado**, 3ª, Tecnos, 1999

Bibliografía Complementaria

Adam, J.-M., **La linguistique textuelle. Introduction à l'analyse des discours**, Armand Colin, 2005

Gutiérrez Ordoñez, Salvador, **Presentación de la Pragmática**, 1ª, Universidad de León, 1996

Levison, Stephen, **Pragmatics**, 1ª, Cambridge University Press, 1983

Van Dijk, T.A., **Sociedad y discurso**, 1ª, Gedisa, 2011

Van Dijk. T.A., **Discurso y contexto**, 1ª, Gedisa, 2012

Recomendacións

Outros comentarios

A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero na devandita proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá ao alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas, senón tamén a súa corrección lingüística.

- Recómendase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas clases.

- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma MOOVI e estar ao tanto das datas nas que teñan lugar as probas de avaliación.

- Infórmase o alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o adecuado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltese co profesorado as dúbidas respecto diso.

Plan de Continxencias

Descrición

En caso de atoparnos en circunstancias excepcionais que obriguen ao peche da Universidade ou ben no caso de docencia híbrida (presencial e a distancia), a guía docente, é dicir, as metodoloxías, contidos, avaliación e titorías mantéñense coa salvedade de que se realizarán coas ferramentas proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico e Moovi).